Wspólna praca Nas wzbogaca!

WSTĘP

Priorytet VII, w tym Działanie 7.2.2 „Wsparcie ekonomii społecznej" wspiera finansowo organizacje i instytucje, które walczą z wykluczeniem społecznym, poprzez pozyskiwanie dofinansowania w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na realizację projektów unijnych.

Takie były też cele projektu „Wspólna praca nas wzbogaca" realizowanego przez Stowarzyszenie Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych z Poznania oraz Agencję Rozwoju Regionalnego S.A z siedzibą w Koninie.

Celem niniejszej publikacji jest przedstawienie efektów i rezultatów, jakie osiągnięto poprzez realizację projektu, w tym w szczególności zaprezentowanie spółdzielni socjalnych utworzonych w ramach projektu.

Projekt „Wspólna praca Nas wzbogaca” był realizowany od 30.03.2011 roku do 29.03.2013 roku, w ramach budżetu w wysokości 2 105 722,00 zł, w tym 1 064 800,00 zł wsparcia finansowego zostało przekazane powstałym w ramach projektu spółdzielniom socjalnym.

W trakcie realizacji projektu powstało 9 podmiotów ekonomii społecznej, w tym 4 podmioty utworzone przez osoby bezrobotne i niepełnosprawne oraz 5 podmiotów utworzonych przez organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego zgodnie z Ustawą z dn. 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych.

Podmioty założone przez osoby fizyczne:

Spółdzielnia Socjalna „Otwarci” w Koninie
Spółdzielnia Socjalna „Anima” w Poznaniu
Spółdzielnia Socjalna „Masterpunkt” w Poznaniu
Spółdzielnia Socjalna „Poezja smaku” w Kościanie

Podmioty założone przez osoby prawne:

Spółdzielnia Socjalna „Razem do sukcesu” w Kramsku
Ostrowska Spółdzielnia Socjalna w Ostrowie Wielkopolskim
Spółdzielnia Socjalna „Nasza firma” w Godzieszach Wielkich
Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „A-Z” w Gołuchowie
Spółdzielnia Socjalna „Akcent Europe” w Poznaniu

Dla wykorzystania potencjału podmiotów ekonomii społecznej, projekt zapewniał kompleksowe wsparcie poprzez następujące instrumenty:

- wsparcie szkoleniowe umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia spółdzielni socjalnej,
- wsparcie doradcze: indywidualne z zakresu opracowania wniosków na wsparcie finansowe oraz gospodarcze dla spółdzielni socjalnych, które otrzymały wsparcie w ramach projektu,
- wsparcie finansowe na założenie spółdzielni socjalnej, w postaci dotacji inwestycyjnej, w wysokości 20 tysięcy złotych na członka/pracownika spółdzielni,
- wsparcie pomostowe udzielane w okresie do 6/12 miesięcy od momentu przystąpienia i/lub zatrudnienia w spółdzielni socjalnej.

Do udziału w projekcie zakwalifikowano 60 kobiet i mężczyzn, w tym osoby bezrobotne, osoby niepełnosprawne oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego z województwa wielkopolskiego. Wsparcie finansowe przyznano spółdzielniom w związku z zatrudnieniem 35 osób, z czego co najmniej 12 osób ma status członka.

W ramach promowania dobrych praktyk poniżej przedstawiamy spółdzielnie socjalne powstałe w ramach projektu.

Spółdzielnia Socjalna **OTWARCI**

ul. Kilińskiego 1
62-500 Konin

www.otwarci.spoldzielnie.org

Prezes Zarządu **Andżelika Smorawska**

Spółdzielnia założona została powołana we wrześniu 2011 roku. Już niecałe dwa tygodnie później na pokazie Mody dla Każdego organizowanym przez Fundacje na rzecz Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Otwarcie" w Koninie zaprezentowała swoją pierwszą kolekcję. Udogodnienia zaproponowane przez Spółdzielnie to pozornie drobiazgi: dodatkowy rzep, podwyższony stan w spodniach czy zamek na całej długości nogawek. Każde rozwiązanie jest jednak starannie przemyślane, a że przy projektowaniu i produkcji pracują osoby zmagające się z podobnymi trudnościami na co dzień, w trafność tych rozwiązań nie sposób wątpić.

Kolejnym etapem działalności Spółdzielni było nawiązanie współpracy z firmą Konimpex, dystrybutorem kilkunastu światowych marek odzieży i sprzętu sportowego. Firma w ramach projektu reintegracji oraz działań na rzecz społeczności lokalnej przekazała „Otwartym" pełną obsługę sklepu internetowego swojej marki Feel Free. W 2012 roku dzięki dotacji przyznanej im z projektu PO FIO „Otwarci" zorganizowali piknik rodzinny dla rodziców samotnie wychowujących dzieci, a także wzięli udział w międzynarodowych targach ekonomii społecznej w Hesji, w Niemczech.

Spółdzielnia socjalna „Otwarci" funkcjonuje dzięki wypracowanemu modelowi społecznej odpowiedzialności biznesu. Może być wzorem zaangażowania firm, korporacji w rozwój gospodarki społecznej oraz budowania przyjaznego środowiska dla aktywizacji społecznej oraz zawodowej osób mających trudności na rynku pracy.

Proces tworzenia

Formowanie się grupy inicjatywnej zaczęło się jeszcze przed projektem „Wspólna praca Nas wzbogaca". W ten proces oprócz samych zainteresowanych zaangażowane były różne instytucje: Beneficjenci projektu, Fundacja na rzecz Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Otwarcie" oraz firma Konimpex. Należy nadmienić, ze współpraca na zasadach CSR ze wspomnianą firmą oraz instytucjami pozarządowymi może posłużyć za przykład umiejętnego dopasowania wsparcia do potrzeb grupy inicjatywnej. Skład grupy inicjatywnej zmieniał się i ostatecznie ukształtował już w projekcie „Wspólna praca Nas wzbogaca!" Dzięki dotacji oraz udostępnieniu lokalu na zasadach społecznej odpowiedzialności biznesu spółdzielnia mogła rozpocząć swoją działalność, którą stara się cały czas rozwijać.

Problemy

Jednym z podstawowych problemów grupy inicjatywnej był odpowiedni podział stanowisk w strukturze spółdzielni. Ten problem udało się rozwiązać w momencie, gdy „namaszczona" na lidera spółdzielni została Andżelika Smorawska (posiadająca doświadczenie w pracy krawieckiej oraz posiadająca niesamowite pokłady energii). Następną przeszkodą zdawało się być dobranie odpowiednich maszyn pod wykonywanie konkretnych zleceń. Tutaj pojawił się dylemat w jakim zakresie postawić na szycie, a w jakim na obsługę sklepu. Podjęta decyzja rodziła konsekwencje natury ekonomiczno – organizacyjnej.

Co bardzo istotne, większość osób tworzących spółdzielnie socjalną, to osoby z niepełnosprawnościami, z należytą starannością należało zatem przemyśleć strukturę stanowisk pracy oraz zakres obowiązków poszczególnych osób.

Dotacja inwestycyjna

Spółdzielnia Socjalna, w ramach projektu w listopadzie 2011 roku, podpisała umowę na przyznanie środków finansowych na założenie i działalność spółdzielni socjalnej w wysokości 60 tys. zł. Udzielone środki pozwoliły spółdzielni na przeprowadzenie prac remontowo-adaptacyjnych w siedzibie, zakup urządzeń biurowych, wykonanie strony internetowej spółdzielni, umeblowanie biur i szwalni, zakup maszyn, urządzeń i materiałów do szwalni oraz zakup samochodu.

Spółdzielnia Socjalna **ANIMA**

ul. Bolesławy 21
61-054 Poznań

www.wesolekoziolki.pl

Prezes Zarządu **Danuta Wieczorek**

Spółdzielnia Socjalna „Anima" powstała pod koniec 2011 roku. I już wtedy miała gotowy pomysł na siebie. Założycielki – grupa pań z wieloletnim doświadczeniem pedagogicznym postanowiły założyć niepubliczny żłobek: Wesołe Koziołki. Decyzja była jak najbardziej uzasadniona – żłobków jest w Poznaniu niezwykle mało, zwłaszcza tych, w których dzieci mogą przebywać więcej niż osiem godzin. W Wesołych Koziołkach można, bo dewizą założycielek Spółdzielni jest stworzenie żłobka przyjaznego zarówno dzieciom, jak i rodzicom. To nie jest jedyna rzecz, która odróżnia żłobek prowadzony przez Spółdzielnię „Anima" od innych. Drugą jest innowacyjny system opieki i edukacji, jaką proponują Wesołe Koziołki. To metoda Marii Montessori – włoskiej pedagog i lekarz, która zrewolucjonizowała sposób myślenia o edukacji wczesnoszkolnej.

Metoda Montessori, w przeciwieństwie do tradycyjnego kształcenia, kładzie szczególny nacisk na indywidualny rozwój dziecka, w myśl zasady „pozwól mi zrobić to samemu". Priorytetem jest wykształcenie w dziecku poczucia własnej wartości, nauczenie go samodzielności i pewności siebie oraz zagwarantowanie mu stałej, dostosowanej do jego potrzeb kompleksowej opieki. Spółdzielnia „Anima" podjęła się trudnego zadania i podchodzi do niego z pełną odpowiedzialnością. Misją żłobka jest rozbudzanie w dziecku zaciekawienia odkrywanym światem, zaszczepienie pasji do zdobywania wiedzy i nowych umiejętności, wyzwalanie radości z samodzielnego poznawania i uczenia się.

Wychowankowie żłobka stają się pewni siebie, potrafią zaplanować swoją pracę i doprowadzić ją do końca. Mają wolny wybór czasu, miejsca i materiału, którego doświadczają. Mają świadomość, że samodzielnie poznają świat i doskonalą się w różnych dziedzinach. W przedszkolu wszyscy troszczą się o siebie nawzajem, dzięki czemu każdy może czuć się tam dobrze.

O spółdzielni socjalnej utworzono reportaż, zaprezentowany później w magazynie reporterów "Bez znieczulenia" w Programie Pierwszym Polskiego Radia. Dlaczego o „Animie" ludzie chcą mówić? Jednym z powodów jest na pewno to, że spółdzielnię socjalną założyły kobiety wykształcone, które dzięki swojej determinacji postanowiły utworzyć dla siebie i innych miejsce pracy. Jest to modelowe rozwiązanie dla kobiet, które nie mogą znaleźć swojego miejsca na rynku, ale dzięki wspólnej pracy, wspólnych zainteresowaniach i pasji mogą wzajemnie sobie pomóc.

Proces tworzenia

Grupa inicjatywna spółdzielni zaczęła ze sobą pracować w projekcie „Wielkopolski Ośrodek Ekonomii Społecznej". Profil działalności spółdzielni został określony na podstawie przeprowadzonego badania marketingowego, które pokazało, w jakich częściach Poznania istnieje największy deficyt przedszkoli oraz żłobków. Skład osobowy spółdzielni zmieniał się parokrotnie i dopiero w projekcie „Wspólna praca Nas wzbogaca!" został ostatecznie określony. Podjęto decyzję o potrzebie pozyskania środków finansowych, dlatego przystąpiono do przygotowania biznesplanu.

Ostatecznie postawiono na tworzenie żłobka. Należało zatem dobrać odpowiedni sprzęt oraz określić zakres obowiązków dla poszczególnych członków spółdzielni socjalnej.

Problemy

Na samym początku tworzenia grupy inicjatywnej pojawił się podstawowy problem tworzenia każdej spółdzielni socjalnej – dobór odpowiednich osób, potrafiących ze sobą współpracować. Proces ten postępował w miarę trwania projektu „Wspólna praca Nas wzbogaca!". Ostatecznie wyłoniła się grupa potrafiąca obdarzyć siebie wzajemnym zaufaniem.

Kolejnym istotnym problemem było podjęcie decyzji, jaką formę skierowaną do dzieci przyjąć za najbardziej opłacalną z ekonomicznego oraz organizacyjnego punktu widzenia. Pomysłów było kilka. Myślano o powołaniu przedszkola, punktu przedszkolnego, klubu malucha, bądź żłobka. Postawiono na powołanie niepublicznego żłobka.

Ostatnim problemem do rozwiązania było uzyskanie lokalu, który spełniałby wymogi przeciwpożarowe oraz te określone przez sanepid. Ten etap kształtowania działalności okazał się najtrudniejszy. Na rynku nieruchomości znajdowało się niewiele lokali odpowiadających zapotrzebowaniu i zachowujących optimum cenowe. W końcu podjęto decyzję o zaadoptowaniu lokalu znajdującego się w domu jednorodzinnym przy ulicy Bolesławy 21 w Poznaniu.

Dotacja inwestycyjna

Spółdzielnia Socjalna w ramach projektu, w lutym 2012 roku podpisała umowę na przyznanie środków finansowych na założenie i działalność spółdzielni socjalnej w wysokości 60 tys. zł. Udzielone środki pozwoliły spółdzielni socjalnej na przystosowanie domu na żłobek i wyposażenie większości pomieszczeń w meble, zabawki zgodne z metodą Marii Montesorii, utworzenie placu zabaw i zakup strony internetowej.

Spółdzielnia Socjalna
MASTERPUNKT

MasterPunkt
TECHNOLOGIE DLA NIEWIDOMYCH

ul. Zwierzyniecka 10
60-813 Poznań

www.masterpunkt.com

Prezes Zarządu **Łukasz Kozłowski**

Spółdzielnia socjalna MasterPunkt jest spółdzielnią utworzoną przez osoby z niepełnosprawnościami, które postanowiły wykorzystać swój potencjał w procesie tworzenia podmiotu ekonomii społecznej.

Celem powstania i działalności Spółdzielni Socjalnej MasterPunkt jest polepszenie jakości uczestnictwa osób z dysfunkcją wzroku w życiu społecznym. Usługi, jakie oferuje Spółdzielnia są świadczone przez osoby niepełnosprawne i skierowane do wszystkich, ale ze szczególnym uwzględnieniem często niestandardowych potrzeb właśnie osób z niepełnosprawnościami.

Te potrzeby określają profile działalności Spółdzielni – a należą do nich między innymi:

- tyflografia, czyli technika drukarska pozwalająca osobom niewidomym czytać mapy i obrazy,
- szkolenia językowe/komputerowe,
- tworzenie i pozycjonowanie stron internetowych oraz dostosowanie ich dla potrzeb osób z dysfunkcją wzroku.

Zespół MasterPunktu na co dzień ma kontakt z osobami niewidomymi oraz słabo widzącymi, w związku z czym doskonale zna ich środowisko, potrzeby i wyzwania. Zespół tworzy doskonale przeszkolona kadra z wieloletnim doświadczeniem we współpracy z osobami niewidomymi. To osoby, które znają ich potrzeby i potrafią na nie odpowiedzieć. Ich działalność to prawdziwa nisza na rynku.

Całościowa oferta spółdzielni socjalnej MasterPunkt prezentuje się następująco:

- Promocja j. angielskiego (ogólnego oraz biznesowego) na wszystkich poziomach:
  - nauczanie języka angielskiego indywidualne i grupowe,
  - tłumaczenie oraz redagowanie tekstów w języku angielskim,
  - konwersacje oraz przygotowanie do egzaminu gimnazjalnego i maturalnego.
- Szkolenia komputerowe indywidualne i grupowe:
  - aplikacje biurowe, aplikacje internetowe (przeglądarki, poczta itp.),
  - oprogramowanie i urządzenia specjalistyczne dla osób z dysfunkcją wzroku.
- Ksero oraz mała poligrafia:
  - ksero,
  - wydruki komputerowe,
  - oprawianie, laminowanie, bindowanie.
- Tyflopunkt:
  - kontrola jakości tłoczenia pisma punktowego Braille'a na opakowaniach, etykietach na zlecenie drukarni, firm farmaceutycznych, chemicznych, kosmetycznych i spożywczych,
  - sprawdzanie dostępności stron internetowych dla osób z dysfunkcją wzroku,
  - tłoczenie pismem punktowym Braille'a wszelkiego rodzaju wydruków (ulotki, broszury, informatory),
  - przedruki książek, testów szkolnych dla osób niewidomych z pisma drukowanego na pismo punktowe,
  - odczytywanie i przedrukowywanie oficjalnych pism dla różnego rodzaju instytucji publicznych, a także testów egzaminacyjnych dla egzaminatorów,
  - nauka pisma punktowego Braille'a na zlecenie,
  - tworzenie specyfikacji przetargowych sprzętu oraz oprogramowania specjalistycznego,
  - testowanie i sprzedaż urządzeń i oprogramowania rehabilitacyjnego dla niepełnosprawnych.

- Strony internetowe i serwis komputerowy
  - tworzenie stron www, administracja, pozycjonowanie,
  - dostosowanie stron www dla osób z dysfunkcją wzroku,
  - pogotowie komputerowe.

Spółdzielnia socjalna realizuje również wiele projektów na rzecz osób niepełnosprawnych:

Projekt **Niewidomy Pasażer**

W ramach projektu "Niewidomy Pasażer" organizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu Spółdzielnia otrzymała dofinansowanie na realizację zadania publicznego "Prowadzenie kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego". Projekt jest współfinansowany ze środków PFRON.

Projekt **Informacja bez barier**

W ramach projektu "Informacja bez barier" organizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu Spółdzielnia otrzymała dofinansowanie na realizację zadania publicznego "Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych". Projekt jest współfinansowany ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego.

Projekt **Gdzie łatwiej żyć?**

Spółdzielnia otrzymała dofinansowanie autorskiego wniosku złożonego w odpowiedzi na konkurs ogłoszony w ramach projektu "Nowe otwarcie OWSS - wsparcie finansowe dla spółdzielni socjalnych" współfinansowanego ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach PO FIO.

Proces tworzenia

Grupa inicjatywna spółdzielni socjalnej zawiązała się przy okazji projektu „Wielkopolski Ośrodek Ekonomii Społecznej". Już wtedy osoby chcące tworzyć spółdzielnię socjalną miały dokładnie określony

segment rynku oraz wiedziały jakie usługi chcą świadczyć. Praca nad pomysłem kontynuowana poprzez uczestnictwo w projekcie „Wspólna praca Nas wzbogaca!" Doprecyzowano szczegóły przedsięwzięcia i skupiono się przede wszystkim na pogłębianiu wiedzy dotyczącej rejestracji, oraz formalnej strony funkcjonowania spółdzielni.

Problemy

Spółdzielnia musiała zmierzyć się przede wszystkim z dostosowaniem miejsc pracy do możliwości osób niepełnosprawnych. W rozwiązywaniu tego problemu pomogło szerokie doświadczenie zawodowe i znajomość mocnych i słabych stron członków założycieli spółdzielni socjalnej.

Dotacja inwestycyjna

Spółdzielnia Socjalna w ramach Projektu, w styczniu 2012 roku podpisała umowę na przyznanie środków finansowych na założenie i działalność spółdzielni socjalnej w wysokości 40 tys. zł. Udzielone środki pozwoliły spółdzielni socjalnej na zakup: urządzeń wielofunkcyjnych – kserokopiarek, drukarki laserowej, laptopów i notebooka, podstawowego i specjalistycznego oprogramowania do szkoleń językowych i informatycznych, mebli biurowych oraz drobnego wyposażenia biurowego.

Spółdzielnia Socjalna
POEZJA SMAKU

ul. Młyńska 2
64-000 Kościan

www.poezjasmaku.spoldzielnie.org

Prezes Zarządu **Monika Nowak**

W 2011 roku pięć kobiet postanowiło odkryć na nowo smak polskiej kuchni zepchniętej trochę na margines przez modne obecnie kuchnie egzotyczne. Można przenieść odrobinę tradycji do swojego domu, można przyjść i skosztować domowej atmosfery w prowadzonej przez „Poezję Smaku" Restauracji w Kościanie przy Młyńskiej 2. Restauracja „Poezja Smaku" to główny, ale nie jedyny filar działalności Spółdzielni. Wszystkim tym, którzy cenią tradycyjną polską kuchnię spółdzielnia oferuje usługi cateringowe, zajmuje się również kompleksową organizacją bankietów i konferencji. Dodatkowo na stronie internetowej Poezji smaku można znaleźć przydatne przepisy, a przy odrobinie szczęścia podzielić się z kucharzem swoją pasją na czacie. Nie będzie łatwo, bo grafik dziewczyn wypełniony jest już po brzegi zamówieniami usług cateringowych na konferencje, szkolenia, seminaria, imprezy integracyjne oraz inne przyjęcia okolicznościowe. Ale jeśli ktoś organizuje warsztaty z przyrządzania dwunastu rodzajów naleśników, to trudno się dziwić...

„Poezja smaku" opiera swoją działalność na większych zleceniach, co nie oznacza jednak, że swojej oferty nie kieruje również do klienta indywidualnego. Ważnym elementem jej działalności jest współpraca z różnego rodzaju instytucjami, w tym uczelniami wyższymi, samorządami, stowarzyszeniami oraz firmami. Oferta spółdzielni jest stosunkowo szeroka i co najważniejsze - elastyczna. Każdy znajdzie w niej coś dla siebie.

Proces tworzenia

Przyszłe założycielki Spółdzielni Socjalnej „Poezja smaku" poznały się dzięki uczestnictwu w zajęciach organizowanych przez Klub Integracji Społecznej w Kościanie. Zainteresowane działalnością spółdzielni socjalnych postanowiły pogłębić swoją wiedzę uczestnicząc w projekcie „Wspólna praca Nas wzbogaca" i jednocześnie stanąć w konkursie o środki finansowe na wsparcie inwestycyjne. Droga do celu nie była łatwa, ponieważ działalność gastronomiczna obwarowana jest szeregiem wymogów Sanepidu oraz Straży Pożarnej, co wymaga wysiłku w zakresie znalezienia oraz dostosowania lokalu pod potrzeby firmy. Starania grupy inicjatywnej zakończyły się sukcesem. Lokal został przystosowany do wymogów oraz ciekawie wykończony. Spółdzielnia wreszcie mogła zająć się tym do czego została powołana, czyli smacznym gotowaniem.

Problemy

Na początkowym etapie tworzenia grupy inicjatywnej, a później spółdzielni budowanej przez osoby fizyczne należało podjąć szereg trudnych decyzji organizacyjnych oraz biznesowych. Pierwszym z nich było wyłonienie lidera inicjatywy. Ta sztuka udała się i zaakceptowanym przez wszystkich liderem została Monika Nowak – pełniąca już teraz funkcję Prezesa Spółdzielni Socjalnej. Drugim z problemów było znalezienie oraz dostosowanie lokalu. Kolejnym - racjonalne zaangażowanie środków pochodzących z dotacji. Tutaj spółdzielnia stanęła przed konkretnymi dylematami: kupować nowy sprzęt czy używany? może skupić się na zakupie mniejszej ilości sprzętu, ale postawić na nowsze egzemplarze? Szczęśliwie wszystkie dysputy zakończyły się wypracowaniem kompromisu, który umożliwił rozpoczęcie działalności.

Dotacja inwestycyjna

Spółdzielnia Socjalna w ramach projektu, w marcu 2012 roku, podpisała umowę na przyznanie środków finansowych na założenie i działalność spółdzielni socjalnej w wysokości ok. 80 tys. zł. Udzielone środki pozwoliły spółdzielni socjalnej przede wszystkim przystosować lokal do działalności restauracyjnej, wyposażyć w niezbędne urządzenia kuchenne, meble, dodatki do aranżacji oraz zakupić samochód.

Spółdzielnia Socjalna
RAZEM DO SUKCESU

ul. Konińska 20
62-511 Kramsk

www.kramsk.spoldzielnie.org

Prezes Zarządu **Magdalena Politańska**

Spółdzielnia Socjalna „Razem do Sukcesu" powstała jako spółdzielnia osób prawnych. Została założona przez Gminę Kramsk i Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Kramsk. Stowarzyszenie zostało utworzone w celu realnego oddziaływania na problemy związane z aktywizacją zawodową i społeczną osób z gminy. Jego powołanie poprzedziło powołanie spółdzielni socjalnej.

Zgodnie z intencją założycieli spółdzielnia świadczy usługi opiekuńcze i gastronomiczne, z naciskiem na gastronomię. Spółdzielnia prowadzi stołówkę w szkole w Kramsku. Dzięki dotacji udzielonej w ramach projektu oraz wsparciu finansowemu z Urzędu Gminy w Kramsku przestarzały obiekt został wyposażony w nowy sprzęt. W kuchni zatrudnione zostały osoby posiadające umiejętności i kwalifikacje pozwalające na świadczenie usług na najwyższym poziomie. Wszyscy ci, którzy ze szkołą już się pożegnali, a nadal są miłośnikami dobrego jedzenia mogą liczyć na catering i składać zamówienia indywidualnie.

Głównym celem działalności spółdzielni jest pełne zadowolenie klientów i satysfakcja z wykonywanych usług. Wykwalifikowany i doświadczony personel oraz odpowiednio przystosowane nowoczesne zaplecze kuchenne wraz ze wszystkimi pomieszczeniami oraz sprzętem do przygotowywania dużych ilości posiłków bez strat na ich jakości jest najlepszą rekomendacją.

W całej spółdzielni pracę znalazło czternaście osób, bo drugim filarem jej działalności są usługi opiekuńcze. Pracownicy Spółdzielni opiekują się przede wszystkim osobami starszymi, przewlekle chorymi i samotnymi, ale też osobami z zaburzeniami psychicznymi wymagającymi nieustannej opieki. Znaczna część tych usług będzie zlecana przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kramsku. W przyszłości przy Spółdzielni będzie działał wolontariat. Mają w nim pracować studenci i gimnazjaliści. Spółdzielnia socjalna „Razem do sukcesu" jest pierwszą w gminie Kramsk.

Spółdzielnia socjalna nie zapomniała również o działalności na rzecz środowiska lokalnego. Dzięki realizacji zadań w ramach "Nowego Otwarcia OWSS" - Wsparcie dla spółdzielni socjalnych z województwa dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego i wielkopolskiego z grantu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich w ramach konkursu zadania publicznego z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zrealizowała trzydniowy wyjazd w formie „Zielonej szkoły" dla dzieci i młodzieży w rodzin wieloproblemowych.

Jego celem było nabycie umiejętności organizowania czasu wolnego w tym: nabywania kompetencji psychospołecznych, samodzielności, komunikacji oraz uczenia się aktywnego wypoczynku.

Proces tworzenia

Ogromne zasługi w powstaniu spółdzielni socjalnej oraz w samym jej formowaniu miał Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z przyjaznym otoczeniem samorządowym. Pomysł na działalność gospodarczą od początku kształtował się w obszarze gastronomii. Działalność spółdzielni miała jednak w przyszłości poszerzyć się o usługi opiekuńcze. Założenia projektu zmaterializowały się z momentem rejestracji spółdzielni socjalnej. Przed samym powstaniem spółdzielni powołane zostało również Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Kramsk, dzięki czemu obszar ekonomii społecznej w regionie wzbogacił się o dwa nowe podmioty. Naturalnym pomysłem samorządu było nawiązanie współpracy ze stowarzyszeniem oraz dokonanie aktu powołania spółdzielni na walnym zebraniu założycieli. Dokonano również wyboru zarządu, który kieruje pracami spółdzielni od momentu jej powołania.

Problemy

Przez większą część czasu tworzenia projektu spółdzielni socjalnej zastanawiano się, jaka instytucja wraz z Gminą Kramsk miałby powołać spółdzielnię. Rozpatrywano wiele wariantów. Jednakże w ostatecznym rozrachunku zdecydowano się na powołanie jej z nowopowstałym stowarzyszeniem, którego założenia statutowe idealnie wpisywały się w ten proces.

Kolejnym problemem było również podjęcie decyzji w zakresie liczby członków zarządu. Zastanawiano się nad jednoosobowym, bądź dwuosobowym zarządem. Ostatecznie podjęto decyzję o jednoosobowym zarządzie oraz jednoosobowej reprezentacji podmiotu. Za taką decyzją przemawiała specyfika prowadzonych działalności, gdzie wiele decyzji musi być podejmowanych szybko.

Dotacja inwestycyjna

Spółdzielnia socjalna w ramach projektu, w styczniu 2012 roku podpisała umowę na przyznanie środków finansowych na założenie i działalność spółdzielni socjalnej w wysokości 100 tys. zł. Udzielone środki pozwoliły spółdzielni na zakup mebli i komputerów do biura, wyposażenie szatni dla personelu, wyposażenie kuchni i zakup rowerów dla pracowników.

OSTROWSKA
Spółdzielnia Socjalna

OSTROWSKA
SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA

ul. Wrocławska 93
63-400 Ostrów Wielkopolski

www.spsostrow.pl

Prezes Zarządu **Olga Mazurek**

Ostrów Wielkopolski już od kilku lat jest pionierem w dziedzinie ekonomii. Za swoje osiągnięcia w dziedzinie gospodarowania finansami i mieniem komunalnym miasto otrzymało w ostatnich latach szereg wyróżnień. W latach dziewięćdziesiątych Ostrów, jako pierwszy przekształcił miejskie spółki budżetowe w spółki prawa handlowego. W ten sposób powstał Holdicom – pierwsza w Polsce grupa kapitałowa skupiająca przedsiębiorstwa z branży komunalnej. W 2011 roku Holdicom wraz z Izbą Przemysłowo-Handlową Południowej Wielkopolski oraz Stowarzyszeniem „Promocja Rozwoju Dziecka i Rodziny" założyli pierwszą w mieście spółdzielnię socjalną. I tak, w wyniku inicjatywy trzech podmiotów z trzech różnych sektorów gospodarki powstała Ostrowska Spółdzielnia Socjalna. Początkowo Spółdzielnia zatrudniała siedem osób. Zakres ich usług jest niezwykle szeroki – wykonują oni między innymi prace związane z pielęgnacją terenów zielonych, drobne usługi remontowo-wykończeniowe, prace porządkowe takie jak np. odśnieżanie, sprzątanie piwnic, usługi biurowe oraz prace z zakresu telemarketingu. Dzisiaj ich oferta skierowana jest zarówno do osób fizycznych, jak i firm, piszą projekty, startują i wygrywają w przetargach. Ściśle współpracują z Izbą Handlowo-Przemysłową. Funkcjonują modelowo.

Ostrowska Spółdzielnia Socjalna świadczy również usługi myjnią parową z dojazdem do klienta. Mobilna myjnia parowa to rewolucyjny produkt na lokalny rynku. Posiada bardzo wiele zastosowań począwszy od generalnego mycia samochodów, poprzez czyszczenie i dezynfekcję ich wnętrza (w tym również chłodni), skończywszy na myciu elewacji, ekologicznym odchwaszczaniu i usuwaniu graffiti.

W ofercie spółdzielni znajdują się również wszelkie usługi związane z przygotowaniem terenów zielonych, ich zagospodarowaniem i długofalową pielęgnacją w tym m. in. koszenie, pielenie, nawożenie, opryski chemiczne, areacja, wertykulacja, zakładanie trawników, cięcie żywopłotów, krzewów i drzew, sadzenie krzewów, drzewek, kwiatów i roślin cebulowych. Spółdzielnia pracuje w oparciu o najnowsze materiały i technologie ogrodnicze wykorzystując specjalistyczny sprzęt ogrodniczy i budowlany znanych producentów europejskich.

Działalność spółdzielni socjalnej opiera się przede wszystkim na zleceniach pochodzących z otwartego rynku pracy, co wskazuje na to, iż dobrze zarządzany podmiot ekonomii społecznej może być i jest konkurencyjny dla innych przedsiębiorstw. Ostrowska Spółdzielnia Socjalna jest spółdzielnią kreatywną, podejmującą się nowych wyzwań. Dlatego świadczy również usługi z zakresu księgowości, usług administracyjno-biurowych oraz call-center.

Proces tworzenia

Nad ideą utworzenia spółdzielni socjalnej w Ostrowie Wielkopolskim myślano już od dłuższego czasu. W proces tworzenia przyjaznego środowiska zaangażowane były w dużym stopniu władze samorządowe oraz Izba Przemysłowo - Handlowa Południowej Wielkopolski wspierane merytorycznie przez Stowarzyszenie Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych. Owocem szeregu spotkań oraz dyskusji było podjęcie pozytywnej decyzji w zakresie przystąpienia do projektu „Wspólna praca Nas wzbogaca" celem poszerzenia wiedzy dotyczącej powstawania, rejestracji oraz działalności spółdzielni socjalnych. Zastanawiano się nad bazą ekonomiczną dla spółdzielni. Jednoznacznie stwierdzono, że jest nią ścisła współpraca z grupą kapitałową Holdicom oraz wsparcie Izby.

Problemy

Podstawowym problemem do rozwiązania było zdecydowanie, czy spółdzielnia socjalna ma być budowana przez osoby prawne, czy

przez osoby fizyczne. Ze względu na specyfikę wykonywanych prac oraz aktywizację zawodową osób mających spore problemy z integracją z rynkiem pracy zdecydowano się na pierwsze rozwiązanie. W ten sposób wyłoniła się struktura zarządcza spółdzielni socjalnej. Na walnym zebraniu o losach spółdzielni poprzez wybór zarządu oraz ustalanie kierunków działalności spółdzielni decydują przedstawiciele osób prawnych, które zadecydowały o powołaniu spółdzielni socjalnej. Kolejnym problemem było wyselekcjonowanie przyszłych pracowników spółdzielni w zależności od profilu działalności.

Dotacja inwestycyjna

Spółdzielnia Socjalna w grudniu 2011roku podpisała umowę na przyznanie środków finansowych na założenie i działalność spółdzielni socjalnej w wysokości 100 tys. zł. Udzielone środki pozwoliły spółdzielni socjalnej na remont pomieszczenia socjalnego dla pracowników, zakup niezbędnych narzędzi ogrodniczych, budowlanych i do świadczenia usług sprzątających, zakup samochodu i urządzeń biurowych.

Spółdzielnia Socjalna
NASZA FIRMA

ul. 11 listopada 10 Godziesze Wielkie
62-872 Godziesze Małe

www.naszafirma.spoldzielnie.org

Prezes Zarządu **Dorota Kozica**

Spółdzielnia została powołana przez dwie osoby prawne - Gminę Godziesze Wielkie oraz Ochotniczą Straż Pożarną w Stobnie. Jest modelowym rozwiązaniem uzupełniającym deficyty środowiska lokalnego. Spółdzielnia socjalna została utworzona po to aby stworzyć miejsca pracy dla mieszkańców gminy. Jest przykładem na to w jaki sposób organizować podmiot, który aktywizuje osoby zawodowo oraz społecznie. Podstawą funkcjonowania spółdzielni jest praca osób w niej zatrudnionych. Wykonywane zadania często wymagają użycia specjalistycznego sprzętu. Nie przestraszyło to jednak twórców spółdzielni.

Do najważniejszych oferowanych przez spółdzielnię socjalną usług należą:

- usuwanie awarii wody,
- wykonywanie przyłączy wodociągowych,
- naprawa dróg (remonty cząstkowe nawierzchni asfaltowych),
- układanie chodników,
- utrzymanie terenów zielonych (koszenie trawników, odchwaszczanie),
- wycinka krzaków,
- czyszczenie rowów,
- odśnieżanie (dróg, dachów),
- sprzątanie.

Oferta Spółdzielni Socjalnej „Nasza Firma" skierowana jest zarówno do osób prywatnych, jak i firm. Jest to bardzo istotny element strategii spółdzielni, która nie liczy tylko i wyłącznie na zlecenia pochodzące z samorządów, ale czynnie poszukuje nowych rynków.

Bardzo istotny jest fakt, iż pracownicy spółdzielni socjalnej czynnie angażowali się w jej powstanie, pomimo iż została ona powołana przy udziale osób prawnych. Określona sytuacja pokazuje, że zaangażowanie przyszłych pracowników, podnoszenie kwalifikacji oraz współudział w podejmowaniu niektórych decyzji to klucz do sukcesu przedsięwzięcia. Spółdzielnia na ten moment posiada spory koszyk zarówno zleceń samorządowych, jak i tych pochodzących z otwartego rynku. W najbliższej przyszłości planowane jest również rozszerzenie działalności spółdzielni oraz zatrudnienie kolejnych osób.

W niedzielę 12 sierpnia 2012 r. przy remizie OSP Stobno (jednego z założycieli Spółdzielni Socjalnej „Nasza Firma") odbył się festyn z okazji 100-lecia OSP Stobno. Festyn ten zrealizowany został w ramach Projektu „Nowe otwarcie OWSS – wsparcie finansowe dla spółdzielni socjalnych" współfinansowanego ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach PO FIO. Festyn został zorganizowany dla społeczności lokalnej, co pokazuje, że spółdzielnia socjalna jest również ważnym elementem życia społeczno-kulturalnego.

Proces tworzenia

Wspomnieć należy, że spółdzielnia socjalna powstała dzięki zaangażowaniu kilku instytucji w proces jej tworzenia: Stowarzyszenia na Rzecz Spółdzielni Socjalnej, Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie, Gminy Godziesze Wielkie, Ochotniczej Straży Pożarnej w Stobnie oraz Lokalnej Grupy Działania „LGD 7- Kraina Nocy i Dni". Spółdzielnia Socjalna „Nasza Firma" jest modelowym przykładem sprawnie działającego partnerstwa na rzecz ekonomii społecznej. Tworzenie spółdzielni socjalnej „Nasza Firma" rozpoczęło się jeszcze przed przystąpieniem do projektu „Wspólna praca Nas wzbogaca!". Inicjatywa Gminy Godziesze Wielkie przekuła się na szereg spotkań mających doprowadzić do jej powstania. Na jednym z nich pojawiła się szansa poszerzenia

wiedzy oraz dofinansowania działalności spółdzielni socjalnej. Postanowiono z niej skorzystać. Określono główne obszary działalności spółdzielni oraz przeprowadzono szybką identyfikację możliwych do pozyskania zleceń z gminy.

Problemy

Pierwszym problemem z jakim miała zmierzyć się grupa inicjatywna było zapewnienie przyszłym pracownikom szkoleń zawodowych na ładowarko-koparkę. Były one niezbędne do rozwinięcia jednego z najbardziej dochodowych obszarów działalności – budowy przyłączy kanalizacyjnych. Szkolenia zostały sfinansowane dzięki wsparciu Lokalnej Grupy Działania.

Kolejnym problemem było znalezienie zaufanego partnera dla Gminy. Padało wiele różnych propozycji. Ostatecznie zdecydowano się na współpracę z Ochotniczą Strażą Pożarną w Stobnie. Za takim rozwiązaniem przemawiała bliskość geograficzna podmiotu oraz jego dobre relacje z Gminą.

Do ostatniego momentu, tuż przed powołaniem spółdzielni zastanawiano się, kto powinien taką spółdzielnią zarządzać. Postawiono na dosyć ciekawy wariant, ponieważ Pani Dorota Kozica to przedstawicielka Urzędu Gminy, znająca doskonale specyfikę działań samorządowych, natomiast Pan Daniel Kurzawa to lokalny przedsiębiorca, skutecznie działający na rynku. Kompetencje wymienionych osób dawały nadzieję na to, że spółdzielnia socjalna zakorzeni się na lokalnym rynku.

Dotacja inwestycyjna

W styczniu 2012 roku spółdzielnia socjalna podpisała umowę na przyznanie środków finansowych na założenie i działalność spółdzielni socjalnej w wysokości 60 tys. zł. Udzielone środki pozwoliły spółdzielni socjalnej na zakup samochodu samowyładowczego, pługu do odśnieżania, przecinarki, samochodu dostawczego, minikoparki jak również mebli do biura i urządzenia wielofunkcyjnego.

Wielobranżowa
Spółdzielnia Socjalna
A-Z

ul. Lipowa 1
63-322 Gołuchów

Prezes Spółdzielni **Marcin Ferenc**

Spółdzielnia Socjalna „A-Z" to spółdzielnia osób prawnych - została założona przez Samorząd Gminy Gołuchów i Stowarzyszenie Mieszkańców Gminy Gołuchów w 2011 roku. Jak niejednokrotnie podkreślał jeden z inicjatorów spółdzielni, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej Pan Marcin Ferenc bardzo dużą rolę w powstaniu grupy inicjatywnej był udział w projekcie „Wspólna praca Nas wzbogaca", dzięki któremu spółdzielcy otrzymali wsparcie pomostowe oraz inwestycyjne na rozwój działalności.

Spółdzielnia zajmuje się przede wszystkim gastronomią, w tym realizacją Wieloletniego Programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania". Otworzyła już stołówkę. Spółdzielnia uruchomiła również punkt wydawania posiłków nad gołuchowskim zalewem – „Zajadalnia" szczególną popularnością cieszy się latem.

Gastronomia pozostaje dominującym aspektem ich działalności, ale nie jedynym. Spółdzielnie socjalna świadczy również usługi kurierskie na rzecz Gminy. Rozwojowe są również inne usługi m.in. specjalistyczne oraz niespecjalistyczne sprzątanie budynków oraz terenów wokół budynków.

Oferta spółdzielni socjalnej to przede wszystkim organizowanie imprez okolicznościowych takich jak komunie, chrzciny, stypy, urodziny. Spółdzielnia jest podmiotem konkurencyjnym cenowo, a co najważniejsze przy atrakcyjnych cenach potrafi zachować odpowiedni poziom jakości świadczonych usług.

Spółdzielnia socjalna powstała po to, by aktywizować osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Nie byłoby to możliwe bez zapewnienia spółdzielni odpowiedniego koszyka zleceń. Z tego właśnie

powodu swoją ofertę kieruje zarówno do klientów indywidualnych (obiady abonamentowe, imprezy okolicznościowe), jak i instytucjonalnych (program dożywiania).

Proces tworzenia

Inicjatywa utworzenia spółdzielni socjalnej wypłynęła z Ośrodka Pomocy Społecznej w Gołuchowie przy wsparciu Urzędu Gminy. Na samym wstępie zastanawiano się, czy nie powołać raczej spółdzielni socjalnej tworzonej przez same osoby fizyczne. Ustalono jednak, że osoby mające znaleźć zatrudnienie w strukturach spółdzielni nie są jeszcze gotowe do samodzielnego jej prowadzenia, bez wsparcia zewnętrznego. Postanowiono zatem powołać spółdzielnię socjalną tworzoną przez Gminę Gołuchów oraz Stowarzyszenie Mieszkańców Gminy Gołuchów. Wskazane podmioty, stające się członkami spółdzielni socjalnej, na walnym zebraniu dokonały wyboru zarządu, który miał kierować pracą spółdzielni. Określono również profil działalności spółdzielni na prowadzenie gastronomii oraz cateringu.

Problemy

Podstawowym problemem było znalezienie oraz dostosowanie lokalu do wymogów prowadzonej działalności. Ważnym było również „wstrzelenie się" w sezon, ponieważ działalność gastronomiczna miała być prowadzona nad jeziorem w Gołuchowie.

Kolejnym wyzwaniem było określenie obszaru współpracy z samorządem. Ciekawym rozwiązaniem wydało się rozwinięcie usług kurierskich świadczonych na rzecz Urzędu Gminy.

Dotacja inwestycyjna

Spółdzielnia Socjalna w ramach projektu, w lutym 2012 roku podpisała umowę na przyznanie środków finansowych na założenie i działalność spółdzielni socjalnej w wysokości 100 tys. zł. Udzielone środki pozwoliły spółdzielni socjalnej przede wszystkim na przeprowadzenie prac remontowo-adaptacyjnych „Zajadalni", zakup maszyn i urządzeń do wyposażenia kuchni, zakup samochodu oraz towaru.

Spółdzielnia Socjalna
AKCENT EUROPE

ul. Rybaki 6a/1
61-883 Poznań

www.akademiaverbum.eu

Prezes Zarządu **Ewa Sadowska**

Spółdzielnia Socjalna „Akcent Europe" została powołana przez osoby prawne – dwie fundacje VARIETAE i ACTIVE.

Głównym celem spółdzielni socjalnej jest działalność edukacyjna, której przedmiotem jest efektywne nauczanie języków obcych: angielskiego, niemieckiego oraz rosyjskiego, o różnym stopniu zaawansowania. Oferta spółdzielni jest skierowana zarówno do osób indywidualnych jak i firm, które chciałyby zwiększyć swoje umiejętności językowe. Zajęcia są prowadzone przez spółdzielnie w małych grupach, z wykorzystaniem najnowszych technologii multimedialnych. Spółdzielnia wychodząc naprzeciw potrzebom, proponuje również swoim klientom indywidualne spotkania z lektorem w miejscu zamieszkania bądź zakładu pracy lub naukę języka poprzez Skype czy platformę e-learningową. W okresie wakacyjnym spółdzielnia prowadzi hostel.

Proces tworzenia

Spółdzielnia Socjalna została zarejestrowana w 2011 roku dzięki współpracy pomiędzy w/w fundacjami. Wskazane podmioty, stały się członkami spółdzielni socjalnej, jak również osoby niepełnosprawne zatrudnione w spółdzielni socjalnej. Na walnym zebraniu dokonano wyboru zarządu, który miał kierować pracą spółdzielni. Określono również główny profil działalności spółdzielni, jakim jest edukacja językowa.

Problemy

Spółdzielnia Socjalna „Akcent Europe" miała do pokonania najwięcej przeszkód ze wszystkich uczestników projektu. Głównym jej problem był i jest konflikt pomiędzy instytucjami, które zdecydowały się na założenie spółdzielni oraz członkami jej zarządu. W konsekwencji jeden z członków założycieli złożył rezygnację ze struktur spółdzielni. Spółdzielnia na Walnym Zgromadzeniu powołała uchwałę o przekształceniu się w spółdzielnie socjalną osób fizycznych. Przykład Spółdzielni Socjalnej „Akcent Europe" pokazuje, że jednym z najważniejszych elementów organizacji spółdzielni socjalnej oraz jej funkcjonowania jest dobra komunikacja w grupie inicjatywnej.

Dotacja inwestycyjna

Spółdzielnia Socjalna w ramach projektu, w kwietniu 2012 roku podpisała umowę na przyznanie środków finansowych na założenie i działalność spółdzielni socjalnej w wysokości 100 tys. zł. Udzielone środki pozwoliły spółdzielni przede wszystkim na przeprowadzenie remontu siedziby oraz na zakup wyposażenia w meble, komputery i tablice multimedialne.

PODSUMOWANIE

Projekt „Wspólna praca Nas wzbogaca” został pozytywnie oceniony przez uczestników. Zmienił ich sytuację życiową, umożliwił im podniesienie kwalifikacji oraz realizację swoich pasji i zainteresowań.

Przekazane spółdzielniom socjalnym wsparcie finansowe pozwoliło na realizację bardzo kosztownych inwestycji w tym między innymi zakup specjalistycznych maszyn czy urządzeń, przeprowadzenie prac remontowo adaptacyjne w spółdzielniach, stworzenie stron internetowych i zakup środków obrotowych do produkcji lub dalszej odsprzedaży.

Równolegle spółdzielniom przyznano wsparcie pomostowe na pokrycie bieżących kosztów działalności gospodarczej, które miało istotny wpływ na ich przetrwanie na rynku, w początkowym okresie funkcjonowania, kiedy spółdzielnie były na rozruchu, promowały swoje usługi, budowały ofertę czy bazę klientów.

Spółdzielnie socjalne to nie tylko nowe miejsca w pracy, ale firmy założone po to, żeby zarabiać. Jak każda działalność gospodarcza spółdzielnie podlegają tym samym przepisom co przedsiębiorstwa, m.in. prawu pracy, ustawie o rachunkowości, prawu podatkowemu, itd. Prowadzą działalność gospodarczą na zasadach rachunku ekonomicznego i za swoje zobowiązania odpowiadają całym majątkiem. Dlatego też, w ramach projektu specjaliści Stowarzyszenia Na Rzecz Spółdzielni Socjalnej oraz Agencji Rozwoju Regionalnego świadczyli od początku pomagali członkom spółdzielni świadcząc im doradztwo gospodarcze, Zgłaszane najczęściej przez spółdzielnie problemy miały charakter formalno-prawny i finansowy.

Projekt „Wspólna praca Nas wzbogaca!” osiągnął swoje kluczowe założenia. Powołano do życia spółdzielnie socjalne dające pracę osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Spółdzielnie mając przyjazne środowisko lokalne mogą dawać pracę tym, którzy mają największy problem z jej uzyskaniem. Efekt końcowy pokazuje, że warto prowadzić podobne działania wzmacniające sektor gospodarki społecznej.

ZDJĘCIA

Spółdzielnia Socjalna **OTWARCI**

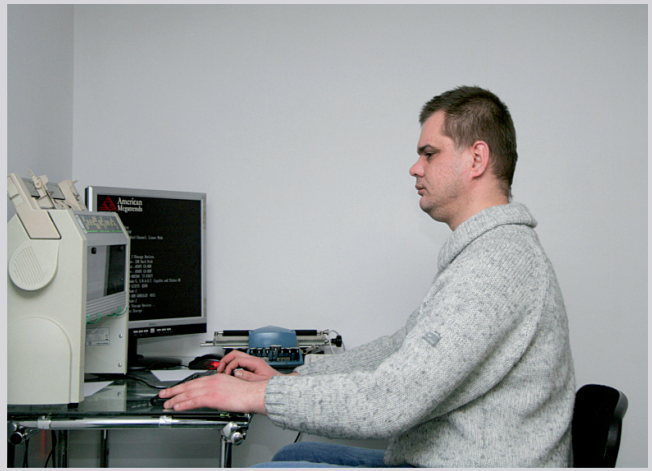

Spółdzielnia Socjalna **ANIMA**

Spółdzielnia Socjalna **MASTERPUNKT**

Spółdzielnia Socjalna **POEZJA SMAKU**

Spółdzielnia Socjalna **RAZEM DO SUKCESU**

OSTROWSKA Spółdzielnia Socjalna

Spółdzielnia Socjalna **NASZA FIRMA**

Spółdzielnia Socjalna **A-Z**